

دینی ، علمی ، ادبی واجتماعی

مخفل

جلد ۵ ۱۳۳۸ سنه ۵

مجمع التلاوة

شىمىدىك عربى آيلرى ابتداسنده نشر اولونور .

صارف ، مديرى ، محررى :

ربيع الاول

۱۳۴۳

جزء

۵۳

شرائط تحرير: اسلامك نفعنه خادم يازيلر مع الت شكر قبول ونشر اولونور . يازانك شخصيتى دكل ، يازينك ماهيتى نظر دقته آلينير . كونده ريله جك آثار او قوناقل و مختصر جه يازيلش اولماليدر . كلن يازيلردن شايان قبول كورولنلر تاريخ صيراسيله درج ايديلير .

شرائط اشرا : هر سنه نك برنجى وايكنجى آلتى آيلغندن اعتباراً آبونه قيد اولونور . سنه لكى پوسته اجرتيله برابر : ۱۰۰ ، آلتى آيلغى : ۵۰ غروشدر . ممالك اجنيه ايچين ۲۰ و ۱۰ غروش علاوه سى لازمدر .

مخفل

۱۳۳۸

مجموعه سنك چكن سنه لره عائد و بك چوق معلومات مفيدى جاوى اولان نسخهلرى منتظماً ديكيلىش و اوزره لرلرته قالين بررقايق كچيريله رك مجلد كتاب حالته كتيريلشدر . خيرالائيس اولاييله جك بونفيس كتابلردن برنجينسك موجودى يتمش ، ۷-۱۲ نجى نسخهلرى پرا كنده اولارق قالشدر . بهر نسخه سى ۱۰ غروشدر . ۲۰۳ و ۴۰۲ نجى جلدلر ك بدلى ده پوسته اجرتيله برابر يوزر غروشدر . طوغرودن طوغرويه اداره خانه يه ۲۰۰ غروش كونده ريلدىكى صورتده هراوج جلدى يوللانير .

نسخه سى ۱۰ غروشدر .

مألنده اولق اوزره (انا بك يا ابراهيم لحزونون تبكى العين ويحزن القلب ولا نقول ما يخط الرب ونهاني عن الصياح) بويورمش، (ماريه) و همشيره سي (سيرين) ك صياحني منع ايتديكي كبي آواز بلند اظهار ايلهين (اسامة بن زيد) ي صوصدورمش « يا رسول الله سني آغلار كوردده اونك ايچين هايقيريورم » دين مشاراليه آغلانك مرحتدن ، صراخك ، يعني باغيروب چاغيرمانك ، تعبير مخصوصيله يولونمانك اغواي شيطاندن ايلري كلديكني خبر ويرمشدي .

جناب ابراهيمي (فضل بن عباس) غسل ايتمش ، نعل مباركي سريز اوستنده كوتورولوب رسول اكرمك امامتيله نمازي قيلينمش ، بعده (بيع) ده مدفون (عثمان بن مظعون) ك قبرى ياننه دفن اولونمش ، طوبراغنك اوستنه صو دو كولوب مزارينك اوزهرينه بر علامت قونولمش ، رسول اكرم حضرتلري ، قبرك ياننده طوروب « يا بني ان القلب يحزن والعين تدمع ولا نقول ما يخط الرب انا لله وانا اليه راجعون . يا بني قل الله ربّي والاسلام ديني ورسول الله ابني » دينه - روايت ضعيفه كوره - تلقين اجرا ايله مشدي .

بوني ايشيدوب آغلان اصحاب آراسنده حضرت عمر ك صوت بكاسي يوكسهلمش و سببي صورولونجه « يا رسول الله ! شو ، سنك اوغل ك هنوز بلوغه وارمامش ودها مكلف بولونما مشكن سنك كبي بر ذاتك تلقين توحيدينه محتاج اولورسه عمر ك حالي نيجه اولاجقدر » ديمش ، شو افاده نك حزن و بكاي عمومي يي آرتيرماسي طولاييسيله ده آيت آتیه نازل اولمشدي :

(يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا وفي الآخرة ويضل الله الظالمين ويفعل الله ما يشاء)

الله ورسوله اعلم ما لي :

« جناب حق ، مؤمنلري - كنديلرنجه مثبت اولان - قول توحيد اوزهرينه دنيا و آخرتده ثابت قيلار و ظالملري طريق هدايتدن اوزاقده بولوندوروركه الله ديله ديكني ياپار » (داها وار)

طاهر المولوي

عشرت وعبرت

شوسرلوحه يي تشكيل ايدن ايكي لفظدن ايلكي ، آمريقا ميسيونر جمعيتي طرفندن نشر ايديلن بر رساله نك اسميدر .

بو رساله ، ۱۹۲۳ سنه سي استانبولده و آ. ماطوسيان مطبعه سنده باصديريلش . مسكراتك اجتماعي ، اقتصادي ، صحي ، اخلاقي و ديني مضراتدن بحث ايديلور . اون آلتى صحيفه يه صيفيشديريلان مندرجاتي ايچنده بز ، مسلمانلر ايچين عبرت آلاچق ايجه سوز وار .

از جمله شو سوزلر سويله نيور :

« اي عزيز قارئلر ! عشرت يالكز مبتلاسنه دكل ، اونك نسلنه دخي تاثير ايدر ... چو چو قلر طوغوشلردن بدلا و سرسم كبي اولور ، حتى بو ، بعضاً اونلري جنته قدر سوروكلر . مكتب خواجهرينه كيت و سرخوش چو چو قلرينه دائر اونلردن معلومات ايسته . اونلر ك سنه لردن بري والي النهايه كوره جكي بو نقطه ل ، سني بنم تجربه مدن داها بويوك دليللر ايله اقتناع ايدنه بيلير »

« عمومي حرك ايلك سنه سنده يومي غزته لرده روس حكومتك روسياده مسكراتي تماماً منع ايتديكي كورولدي .. بويوك حرب باشلا ديني زمان دولتلر ، ظفر ك عسكرلر ك قوت و جلادتنه متوقف اولديغني و عسكرلر ك دومانلاشم قفالر ايله هيچ بر زمان مظفر اولامايه جقلى درك ايتديكلى ايچون مسكراتي منع ايتكي دوشونديلر ... »

« عشرته مبتلا اولانلر ك اكثريسي ، بالخاصه جاهل و فقير طبقه بلكه صحي ضرريني بيلمزلر . فقط مصرفلرينك تعدادي ده مي بيلمزلر ؟ .. اكر هر كون ايكي غروشلق ايچكي ايچكم اعتيادنده ايسه كز برسنده آلتون ياره اولارق ۷۳۰ غروش ايدر و بومبلغ ، براولچو بوغداي ،

ربع قنطار شكر ، ياريم قنطار صابون ، درت كيله برنج ،
اون باطمان قهوه ، بر مقدار پنير ، بر قنطار بال ، بر
چوال صوغان ويكرمي مترو قماشه كفایت ايدر . صوكراده
جيكرزده ۵۰ غروشكرز قالير . بو حسابلر عالمك باشنه
بهاليلق وسفالت چوكهدن اول ترتيب ايديلمشدي ... »
« يراني اعمال ايچون آرپه يه احتياج واردر ، بو
زمانده ايسه اكلك ياتمي ايچون دخي آرپه ضروريدر .
بناء عليه ميخانه جيلره ييرا يامغه مساعده ايدن ، اها ليسني
حيات ايچون ضروري اولان مهم نفقه دن محروم ايتمش
اولور توركيه ليلر كندى آبا واجدادلرينك نفيس
ايچكيلريني ترك ايدوب غربك سقيم عادتلريني تقليد ايدهر
بيرايه رغبت ايتسونلر . چونكه : بيرانك هيچ بر فائده سي
اولاديني كي نامتاي ضررلى ده واردر . اكر توركيالى
كنج ، يراني ترك ايتمه راضى اولورسه اجدادينك ايچديكي
شكر وليونلي ليوناته يي توصيه ايدهرم . بو دخي ميان
كوكنك احتوا ايتديكي بوتون خواصى حاويدر . اكر
بوده كافى دكل ايسه منكشه ، بادم ، كل ، خرما وسائر
بر چوق ميوه وچيچكلرك شروبنى ايچمكه اخلاقه اوكا
ضرر ورن بيرادن قورتوله ييلير .. »

« بوتون دينى كتابلر مسكراتى تحريم ايدرلر . (قرآن
عظيم الشان) دخي يالكرز ايچكي يي دكل ، اوكا ياقين
كيتمكي بيله منع ايتمش ، اونى قاره مساوى طوتمش وحضرت
پيغمبر ، شيطانك الك منفور برايش اولديغنى ايضاح ايتمش
واوندن اجتناب ايتلرني قومه امر ايتشدر ... مسلمانلر
آراسنده ايچكيناك خريستيانلره عائد اولديغى وخريستيان
مذهبنك بوخصوصه مسامحه كار بولنديغى طرزنده غريب
بر اتمام واردر . شو مهم نقطه مع الاسف اعتراف
ايديله ليدر كه عشرته مبتلا اولان خريستيانلر ، دينلرينك
عقائدينه حرمتكار اولمايلردر ، چونكه كتاب مقدسه ده
عشرتي تماماً منع ايدر واك بويوك كناهلردن برسي
اولديغنى سويله مكدده عموم كتب مقدسه ايله اتفاق ايدر . »
(لانتظرالى من قال وانظر الى ماقال) يعنى

« سويله يه نه دكل ، سويله ديكنه باق » كلامى ،
حكما تميزك برنجيلر ننددر . يوقارى يه نقل ايتديكم
سوزلرك بر زاهب لساندن صدور ايتمش اولماسى
اونلرك قيمتى دوشورمز ، بالعكس شرابى حضرت
عيسانك دمي عد ايله ين خريستيانلغك رؤساي
دينه سندن برينك اقوالى بولونماسى اهميتنى آرتيرر .
بوكون (عشرت) رساله سنده صاييلان واونوتولان

صحى ، اقتصادى ، اخلاقى و دينى محاذيرينه بناء
مسكرات استعمالى مسلمانلره بيك اوچ يوزكسور
ييل اول حرام قيلنمشدى وطرف رسالتدن (الا
ان الحمر قد حرمتم) ديه ندا ايتديريله سي اوزه رينه
مدينه اولرنده بولونان مواد سكريه قاپلري ، قاپي
ديشارى و باش آشاغى ايديلمشدى . مسلمانلرك
قفاسندن زياده صيرتندن متأثر اولانلري ، يعنى
سوزدن فضله صوپادن آكلايانلري ايچين شريعت
غرا ، مسكرات استعمالنه قارشى جزاده تعين
ايتمش وبوجزاء ، كرك عهد پيغمبريده ، كرك خلفاي
راشدن دورنده تطبيق اولونمش ، حتى مكرراً
حد جزاسنه اوغرايان مشهور (وحشى حبشى) نك
آدى ديوان صحابه دن چيقاريلمشدى . زمان نبوته
يه تيشه مه يوب ده صوكرالري ايش باشنه كچار ، خصوصيله
ايران وسوريه جهتلرنده رأس امورده بولونانلر
كيزلى و آشكاره مسكرات استعمالنه باشلاديلر .
مثلا حضرت عثمان طرفندن كوفه واليسى بولونان
(وليد بن عقبه) بر صبح سرخوش اولارق محرابه
كچمش ، نمازى درت ركعت قيلدردقدن صوكر
سلام و يرمش ايسه ده خيزني آلاماش اولمالى كه
« ايسترسه كز داهها قيلدريام » ديمشدى .

كذا : يزيد بن معاويه ، شامده مقام خلافتى
اشغال ايدىنجه عشرت استعمالنى علنيته اورمش
وشراب ، دين احمديده حرام ايسه دين مسيحي
موجبنجه ايجه جكنى نظماً اعلان ايله مشدى . وليد
ايله يزيدك سرخوشلى آراسنده شوفر ق و اردى كه
وليد ، والى اولديغى ايچين بالعزل مدينه يه جلب ايديلش
وجزاء كنديسنه حدسكر اورولمشدى . فقط يزيد ،
مقام خلافتده اوطوردني ايچين هذيان مستانه سنه ،
قارشى برشى ياپيلا ماشدى . يزيدك اخلافتدن
واموى حكمدارلرينك اخلافتدن بولونان (وليد
ثاني) نك سرخوشكن قرآن كريمي پارچه لاديني

ایسته تاریخ اسلام صحیفه لرینی قارار تاجق جرائم
آلیمه دندر . عباسی خلیفه لری ایچنده ده ایچنلر ، حتی
منادمه مجلس لری ایچین (ثیاب المنادمه) نامیله خصوصی
کسوه لر احداث ایتدیرنلر واردی .

خلفانک عشرتی اعتیاد ایله مه لری ؛ سلاطینه ،
ملوک و امرايه نمونه امتثال اولویوردی . عثمانلی
پادشاهلرینک ایلك سرخوشی ظن ایدیورم که
ییلدیریم بائزیددر . سرخوش صدر اعظم لک بزنجیسی ده
ییلدیریمک وزیر ی چاندارلی زاده علی پاشادر . هله
کوپرولو زاده فاضل احمد پاشا کی اسمنک مسابی
بر وزیر خطیرک کنج یاشنده شهید باده اولارق
کیتمه سی نه آجیناجق بر حالدر . واقعا مسکراتک
حرمتی هر دورک علماسی طرفندن سویله نیلمش ،
حکومتلر طرفندن مختسبلر دولاشدیریلارق مواد
سکریه احیا یه چالیشیلش و ایچنلره عقوبتلر یاییلمش
ایسه ده سرخوشلق ابتلاسی اور تادن قالدیر یلامامشدی .
چونکه : عوام خلق ، بویوک بیلیکی اشخاصک ده
ایچدیکنی یا کورویور ، یایشیدیور ، مضر و ممنوع
بر شیء اولسه فلان ، فلان ده یایمازدی و همنه
دوشویوردی .

حکومات اسلامیه دن هیچ برینک تماماً یایامادی
منع سکر و وظیفه سنه بویوک ملت مجلسی حکومتی ۱۴ ایلول
۱۳۳۶ تاریخی قرار یله هیچ اولماز سه رسماً موفق
اولشدی . زیرا : خصوصی اعمالات و کیزلیجه
استعمالات اولدیغی دویولویوردی . فقط مع الاسف
صوکرادن مسکراتک قاپالی شیشه لره صاتیلماسنه
ومعین مواقعه ایچیلمه سنه رخصت ویریلدی .

بکا او یله کلیور که شورخصت ، مثلاً بارودک
پراکنده صاتیلماسنی منع ایدوب ده صندوقلره
فروخته مساعده کوسترمک قدر تهلکلی ، بلکه ده
اوندن دهامهلکدر . چونکه : بارود ، آجیق بر
یرده اشتعال ایدنجه ضرری دوقونماز ، لکن

مسکراتک محل اشتعالی معده در که اوراده انفلاقیله
هم جسمی ، هم اخلاقی تخریب ایدر .

بدایت اسلامدن پک یاقین زمانه کلنجه یه قدر
مسلمانلر آراسنده میخانه جیلک معناد بر صنعت
دکلدی . حتی داها خییث صنعتلره سلوک ایله مش
اولانلر بیله مسکرات یایماسنی بیلمز وصاتماسنه
تنزل ایتمز لردی . میخانه جیلک شویله طورسون
بوزاجیلک بیله خوش کورولمه دیکی زمانلر اولمشدی که
« میخانه جیدن شاهد ایسته مشلر ، بوزاجیی
کوسترمش » مثلمز ، اوزمانلرک یادکار تلقیسیدر .
صوکر ا مساجد و معابد جوارنده مسکرات فروخته
مساعده اولونمازدی .

الله بترندن صاقلاسین ، بوکون احواله کلدی که
همان هر دکانده بسمله شریفه ، یاخود (الکاسب
حبیب الله) لوحه سنک آلتنده قاپالی شیشه لره
طوپدن وپراکنده مسکرات صاتیلدیغنی مشعر
اعلاننامه لر و مسکراتک ناصل یاییلاجغنی تعریف
ایدن رساله لر کورولویور . همان هر بویوک غازیونده
هم ده قادین ، ارکک بر آراده مسکرات ایچیلدیکی
تلفله مشاهده ایدبلیور (*) مسکرات بایلرندن

(*) توحید افکارک ۸ ایلول ۳۴۰ تاریخی نسخه سندن :
« بک اوغلنده جاده کبیرده برکیجه نصف الیدن
صوکر ا غیر قابل سترواخفا درجه ده سرخوش اولارق
دولاشدقلری ادعاسیله مظنونه فخریه وفاقه اسمنده ایکی
قادینک محاکمه لر ی اخیراً بزنجی جزا محکمه سنده رؤیت
وانتاج ایدلشدر . مظنونلردن بری محکمه رئیسک سؤالنه
جوابا ایچکی معده صانجیسی ایچون (۱) استعمال ایلدیکنی
سویله مشدر . مدعی عمومی مظنونلرک منع مسکرات
نظامنامه سنک آلتنجی ماده سی موجبجه تجزیه لرینی طلب
ایتشدر . هیئت حاکمه مذکور نظامنامه یه توفیقاً نصف الیدن
صوکر اعلی ملا الناس ، آجینیلرک بولوندیغنی برخلده مظنونه لک
سرخوش کورولمه لرینی اسباب مشده عد ایله رک یکر می
کون جسلرینه قرار ویرمش و رئیس بک کندیلرینه بردها
سرخوش اولمالرینی اخطار ایله مشدر . »

غریبله شهرک یوکسه لیه باشلا دیغمیزی زعم ایدلردن

بر چوق عصر مقدم شرقده ممنوعیت فکری تماشیش ایدی . بوکون ایسه اسلام دینک تلقین و تعلیم ایتدیکی مسکرات ممنوعیتی آمریکانک قوانین اساسیه سنه کیرمش بولونوبور . حال بوکه تام زمستانلغک امریله عامل اولوب مسکراتی منعه قالدیشدیغمن زمان نه غربدرکه سز بزم مذموم کوردیکمز برشی تقلیده یلته نیورسکز . غرب ، شرقک بر فضیلتی قبول اتمکله اوغراشیرکن سز ، غربک بر ذیلتی تقلید ایدیورسکز . بو ، سزک لهکزده برشی دکدر ... بر ملت نه قدر ایچی ایچره اونبندده کریر - توحید افکار ۱۰ ایلول ۳۴۰ »

وادیسنده آچی ، فقط حق سوزلره مخاطب ومعاتب اولوبورز . قادر متعال حضرتلری ، مسلمانلغی بعضاً غیر مسلملر واسطه سیله ده تأیید ایدرمش . او حالده فاعتبروا یا اولی الابصار .

طاهر المولوی

عبرت آینه جق بر ایستاتیسیتق

فرانسجه قی بر غرتده آتیده کی سطرلر نظر دقتیزی جلب ایتدی :

«نسبة آزمسکرات استعمال اولنان اسویچرده ورمدن وفیات ۲۰ ایله ۴۹ یاشلری آره سنده بولسانلرده بیک ده ۵,۸ در ، فقط میخانه جیلرده ۴۲,۵۰ در .

فرانسه ده ، اهلینک هیئت مجموعه سنده بیکده ۷,۳۰ کنجی اولدیرن ورم ، میخانه جیلرده ۱۴,۱۰ نسیبتنده وفاته سببیت ویریور . آلفوئیزمه قارشی محادله هیئتک افاده سنه کوره بهر شخصک استهلاک ایتدیکی اسپرطو ، فرانسه ده ۲۲ لیتره ، ایتالیا ده ۱۷ ، یونانستانده ۱۳ ، مالطه ده ۱۵ ، اسپانیاده ۱۴ ، اسویچرده ۱۳ ، پورتگیزده ۱۲ ، بلجیقا و انکلتزده ۷ ، قنادده ۳ ، نوروچ و ژاپونیا ده ۲ در .

فرانسه ده اسپرطو ، شراب و بیرا صرفاتی ۱۸۶۰ دن ۱۹۱۰ سنه سنه قدر اوج مثلی آرتمشدر .

چوغنک ده (:) یورکی ، کیرقور ، میشون دکل ، فسلی و قالپاقلی مسلمانلر اولدیغی نظر تعجب و تأسفه چار پیور . چونکه : راقی یا یمانک وضامانک قازانچی پک فضلہ ایش ، یوزده بیلیم نه قدر تجارت براقیورمش .

پکی اما ، تجارتک ده - هادی مشروع اولماسی دوشونمه یلم - معقول و انسانی اولماسی لازم کزمی ؟ اتجار ایده جکی بیلین بر چیلغینه فضلہ بدل ایله زهر صاتمق ، تجارت ایدوب قازاتمق صاییلیرمی ؟ بر ده لی ، اجزاده پوسنه کیتسه ده باشقه بریره مقابل معده سنه دوکمک ایچین آسیدفینک ایسته سه ویر چوق پاره ویرسه ده پوصاحی پاره یی آلیزومطلوبی ویره بیلیرمی ؟ ویرمش اولسه شو حرکتی نظر قانونده معفو کورولورمی ؟

قانون ، جرم تلقی ایتسه سده وجدان دهنیلن انسانیت مدعی عمومیتی ، احتسکار اسکاره لاقید قاله بیلیرمی ؟ ایشته بر چوق سؤالارکه جوابلری دینزدن ، کتابلر مزدن ، عادات و اخلاقیات مزدن و (هلال اخضر) مثالی انسانی جمعیت مزدن آلمایه تنزل ایده مه دیکمز ایچین همدین و عرفز اولمایان آمریقالی بر راهبدن عشرتک ترکی لزومنه دائر سوزلر ایشیدییورز .

آمریقالی مستر (ویلیام ژونسوک) ک هلال اخضر جمعیتنده سویله دیکی :

« ممنوعیت فکری [عشرتک] غرب مفکره سنک محصولی دکدر . بوفکر ، اساس اعتباریله تمامیه شرقلیدر . مسلمانلق اوج بوجوق عصر مقدم صورت قطعیه ده مسکراتی منع ایش بولونوبور . بناء علیه آمریقانک کشفندن

باشقه سنک خوش کوزمه به جکی شو طالره قارشی انسانک پکن نسخه ده کی بر مقاله نک سرلوحه سنی تکرار ایله به جکی وکال استغراب ایله (بوده می عصریک ایجابی ۱۹) دییه جکی کلپور .

(:) منع مسکراتک الفاسندن صوکر استانبولده مسکرات صاتیلان یرلک ۱۶۱۶ عددینه بالغ اولدیغی آقشام غرتیه سی یازیوردی .